

ANALÝZA

18. 2. 2019

Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě ve 4. čtvrtletí 2018 a v roce 2018

Ceny vývozu ve 4. čtvrtletí 2018 proti 3. čtvrtletí 2018 vzrostly o 0,9 %, ceny dovozu o 0,3 %, směnné relace dosáhly hodnoty 100,6 %. Meziročně se ceny vývozu ve 4. čtvrtletí zvýšily o 3,4 %, ceny dovozu o 3,5 %, směnné relace dosáhly hodnoty 99,9 %.

Mezičtvrtletní hodnocení:

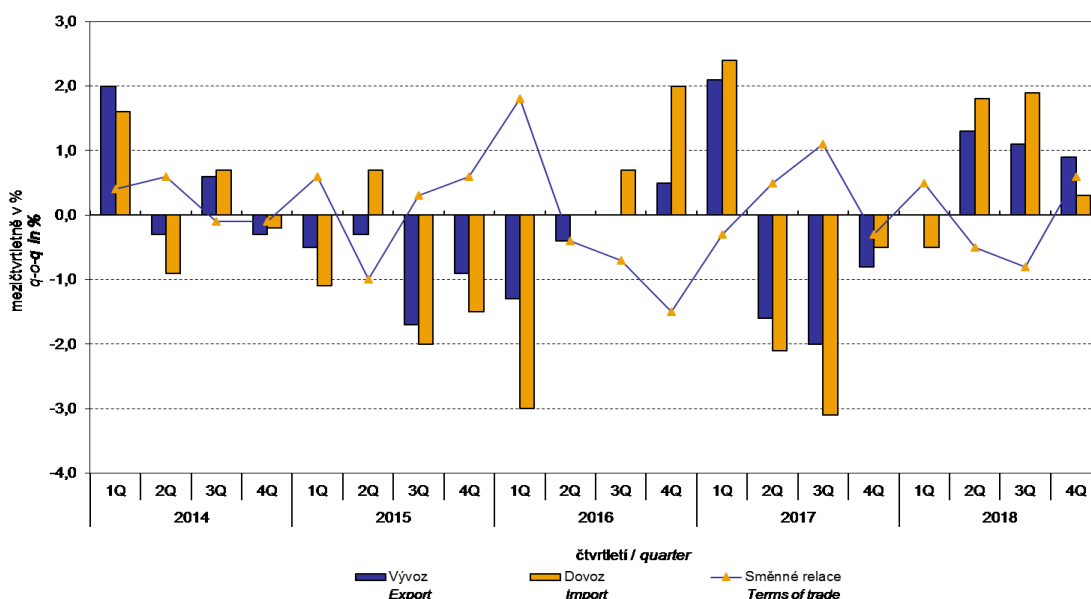
Ceny vývozu se ve 4. čtvrtletí 2018 proti 3. čtvrtletí 2018 zvýšily o 0,9 % (ve 3. čtvrtletí 2018 o 1,1 %). Ceny průmyslového spotřebního zboží vzrostly o 1,9 %, ceny ostatních surovin o 1,5 %, a ceny strojů a dopravních prostředků o 0,8 %. Klesly pouze ceny minerálních paliv o 0,8 % a ceny chemikálií o 0,2 %.

Ceny dovozu ve 4. čtvrtletí 2018 proti 3. čtvrtletí 2018 vzrostly o 0,3 % (ve 3. čtvrtletí 2018 o 1,9 %). Ceny ostatních surovin se zvýšily o 2,8 %, chemikálií o 1,7 %, průmyslového spotřebního zboží o 0,9 % a polotovary o 0,2 %. Ceny minerálních paliv se snížily o 1,0 % a ceny potravin o 0,8 %.

Směnné relace ve 4. čtvrtletí 2018 proti 3. čtvrtletí 2018 dosáhly hodnoty 100,6 % (ve 3. čtvrtletí 2018 hodnota 99,2 %). Pozitivní hodnoty směnných relací dosáhly ceny potravin (102,0 %), průmyslového spotřebního zboží shodně s polotovarů (101,0 %), ceny strojů a dopravních prostředků (100,7 %) a minerálních paliv (100,2 %). Negativní hodnoty zaznamenaly zejména ceny chemikálií (98,1 %) a ostatních surovin (98,7 %).

Graf č. 1
Chart No. 1

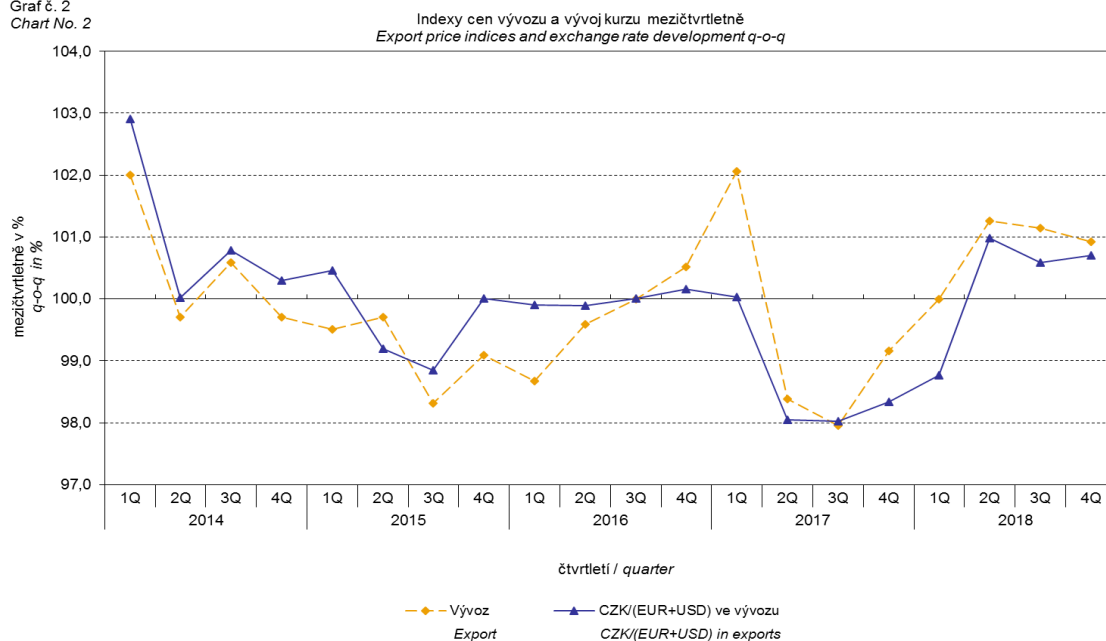
Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě mezičtvrtletně
Trend of price indices in external trade q-o-q

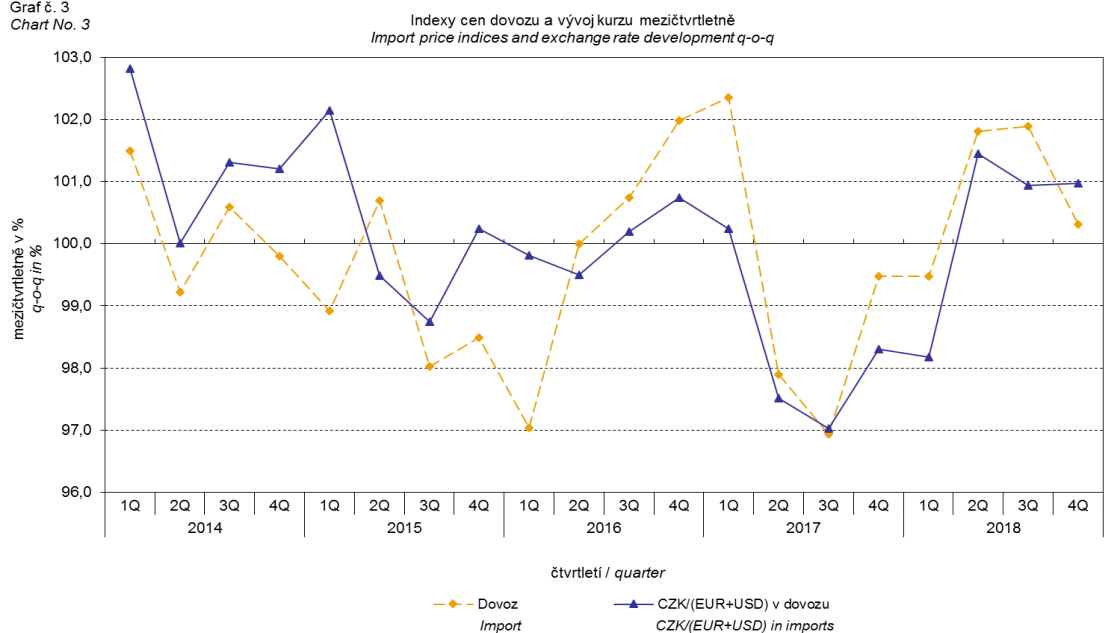
ANALÝZA

Vývoj cen zahraničního obchodu významně ovlivňoval rovněž kurz koruny k hlavním zahraničním měnám. Do mezičtvrtletního indexu kurzu byly zahrnuty dvě nejvýznamnější měny z hlediska českého zahraničního obchodu, tedy EUR a USD. Mezičtvrtletní indexy kurzů CZK k těmto měnám byly váženy váhou, která těmto zahraničním měnám přísluší v indexu vývozních cen, resp. dovozních cen.

Graf č. 2
Chart No. 2

Graf č. 3
Chart No. 3

ANALÝZA

Z výše uvedených grafů 2 a 3 je patrné, že v případě vývozu i dovozu jsou ceny zahraničního obchodu vázány na kurzové vlivy. Kontrakty se zahraničními subjekty jsou zpravidla uzavírány na delší časové období a čím je období kontraktu delší, tím je vazba na kurzy silnější.

Meziroční hodnocení:

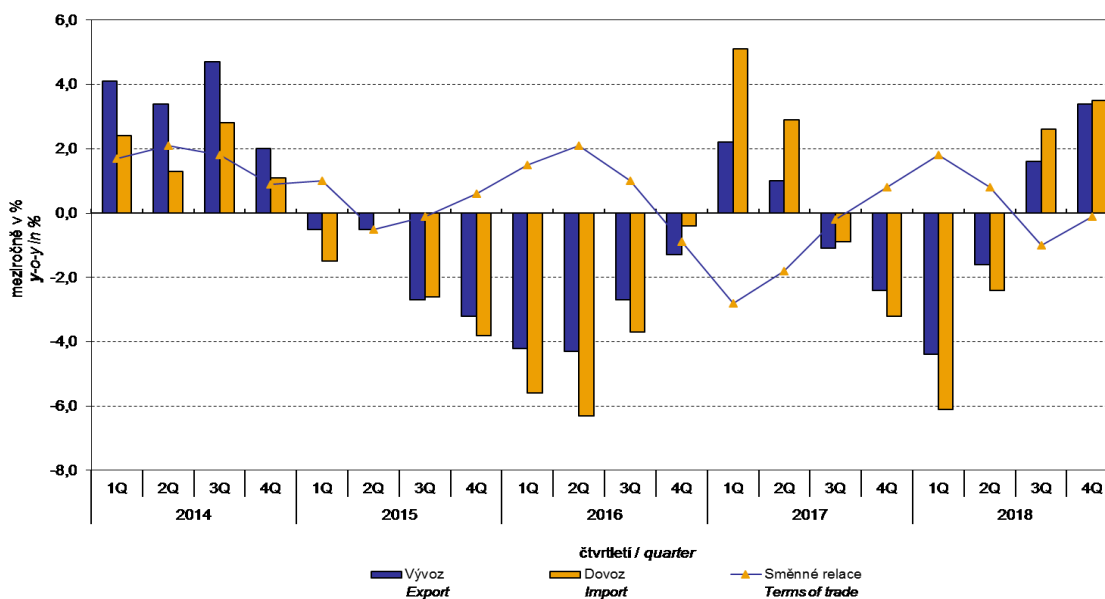
Vývozní ceny se ve 4. čtvrtletí 2018 zvýšily o 3,4 % (ve 3. čtvrtletí 2018 o 1,6 %). Ceny minerálních paliv vzrostly o 16,7 %, polotovarů o 5,4 %, průmyslového spotřebního zboží o 3,5 %, chemikálií o 3,2 % a ceny strojů a dopravních prostředků se zvýšily o 1,8 %. Ceny neklesly v žádné ze sledovaných skupin.

Dovozní ceny ve 4. čtvrtletí 2018 vzrostly o 3,5 % (ve 3. čtvrtletí 2018 o 2,6 %). Ceny minerálních paliv se zvýšily o 23,1 %, ceny chemikálií o 5,7 %, ostatních surovin o 5,4 % a ceny strojů a dopravních prostředků rostly o 1,6 %. Ceny průmyslového spotřebního zboží se nezměnily. Snížily se pouze ceny potravin o 1,4 %.

Směnné relace se meziročně ve 4. čtvrtletí 2018 snížily na hodnotu 99,9 % (ve 3. čtvrtletí 2018 hodnota 99,0 %) a již druhý kvartál se držely v negativních hodnotách – viz graf 4. Negativní hodnoty směnných relací dosáhly ceny minerálních paliv (94,8 %), ostatních surovin (97,5 %) a chemikálií (97,6 %). Pozitivní hodnoty směnných relací zaznamenaly ceny potravin (104,2 %), průmyslového spotřebního zboží (103,5 %) a polotovarů (103,4 %).

Graf č. 4
Chart No. 4

Vývoj indexů cen v zahraničním obchodě meziročně
Trend of price indices in external trade y-o-y

ANALÝZA

Vývoj v roce 2018

V průměru za celý rok 2018 v porovnání s rokem 2017 se vývozní ceny snížily o 0,3 % (za rok 2017 o 0,1 %), dovozní ceny se snížily o 0,7 % (za rok 2017 se zvýšily o 0,9 %).

Ve vývozních cenách se snížily ceny strojů a dopravních prostředků o 1,7 % a ceny průmyslového spotřebního zboží o 1,5 %. Rostly zejména ceny minerálních paliv o 7,6 % a ceny polotovarů o 2,6 %.

V dovozních cenách klesly především ceny ostatních surovin o 5,6 %, ceny průmyslového spotřebního zboží o 3,3 % a ceny strojů a dopravních prostředků o 3,1 %. Nejvíce rostly ceny minerálních paliv o 16,8 %.

Směnné relace dosáhly v úhrnu v roce 2018 hodnoty 100,4 % (v roce 2017 činily 99,0 %).

Meziroční kurzově očištěné indexy cen zahraničního obchodu

ČSÚ počítá také meziroční indexy cen zahraničního obchodu očištěné o kurzové vlivy. Postupuje se tak, že ceny v cizích měnách vykázané za aktuální měsíc jsou **přepočteny** na české koruny **kurzem** stejného měsíce **minulého roku**. Spolu s cenami vykazovanými v CZK vstupují do výpočtu váženého průměru. Tento kurzově očištěný bazický cenový index je vztažen k neočištěnému bazickému cenovému indexu stejného měsíce minulého roku, tím je spočten měsíční meziroční očištěný cenový index. Od roku 2017 se analogicky počítají také čtvrtletní očištěné indexy. **Rozdíly mezi očištěnými a neočištěnými cenovými indexy mohou být značné**, dobře viditelné jsou z grafů 6 a 7, například v prvním čtvrtletí roku 2018.

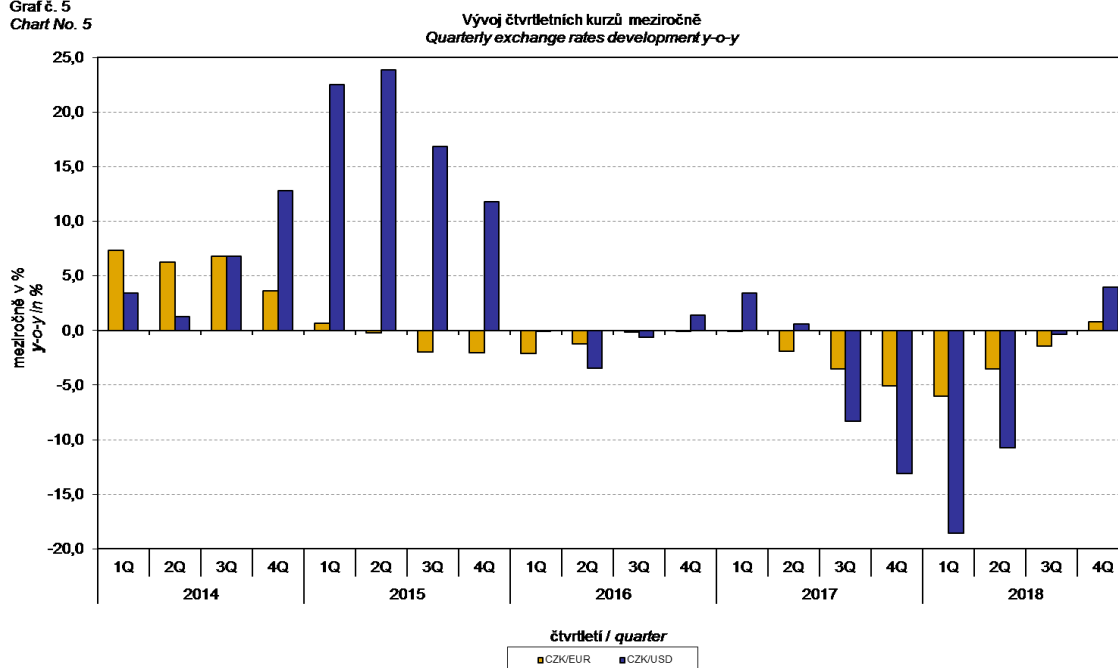
Použitá metoda z řady praktických důvodů neumožňuje 100% kurzové očištění, protože všechny realizace v cizích měnách nejsou v cizích měnách vykazovány; tento podíl činí do 30 %. Z uvedeného vyplývá, že **při plném kurzovém očištění by se rozdíly** mezi publikovanými cenovými indexy a kurzově očištěnými cenovými indexy pravděpodobně dále **zvětšovaly**.

Z výše popsaných kurzově očištěných indexů lze vytvořit také kurzově očištěný rozklad přírůstků indexů cen. Tabulka 1 uvádí **publikovaný a kurzově očištěný rozklad přírůstků** indexů cen vývozu a dovozu, s rozšířením o nejvýznamnější dvoumístné skupiny SITC 7. Tento rozklad dobře ilustruje, kolika procentními body každá skupina "kurzově přispívala" do indexu.

Obecně platí, že kurzový vliv snižuje cenové indexy zahraničního obchodu, pokud koruna v úhrnu proti zahraničním měnám posiluje. Naopak kurzový vliv působí na zvyšování indexů cen, pokud koruna v úhrnu proti zahraničním měnám oslabuje.

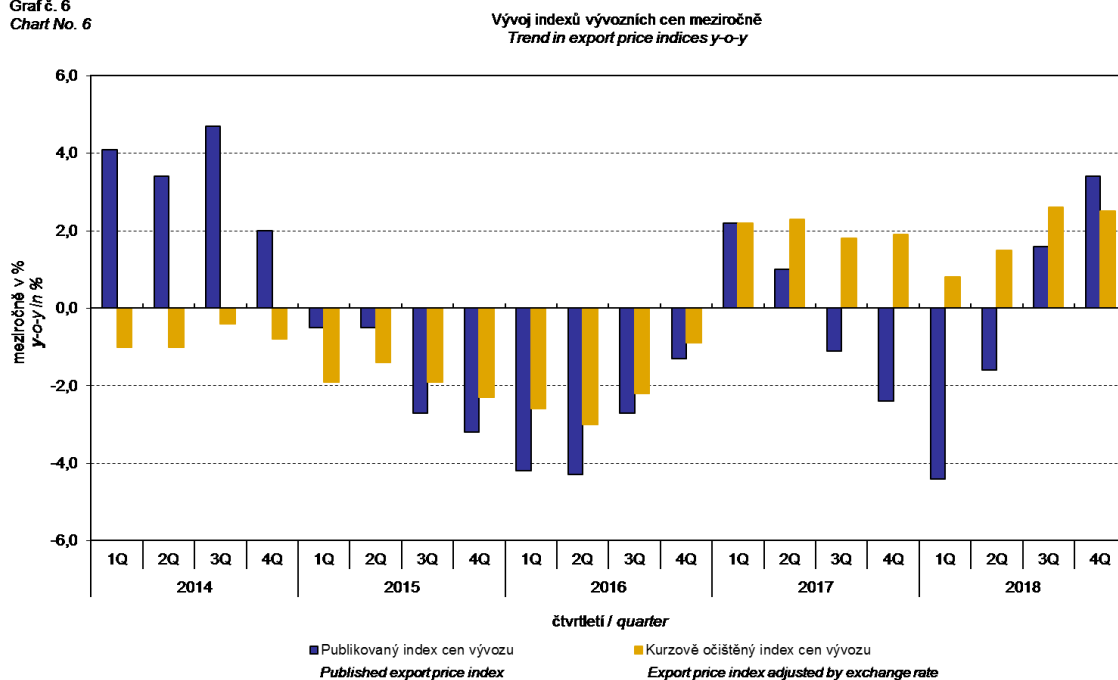
ANALÝZA

Graf č. 5
Chart No. 5

Z následujících grafů 6 a 7 je patrné, jak významně kurzový vliv působil na výši indexů cen vývozu a dovozu.

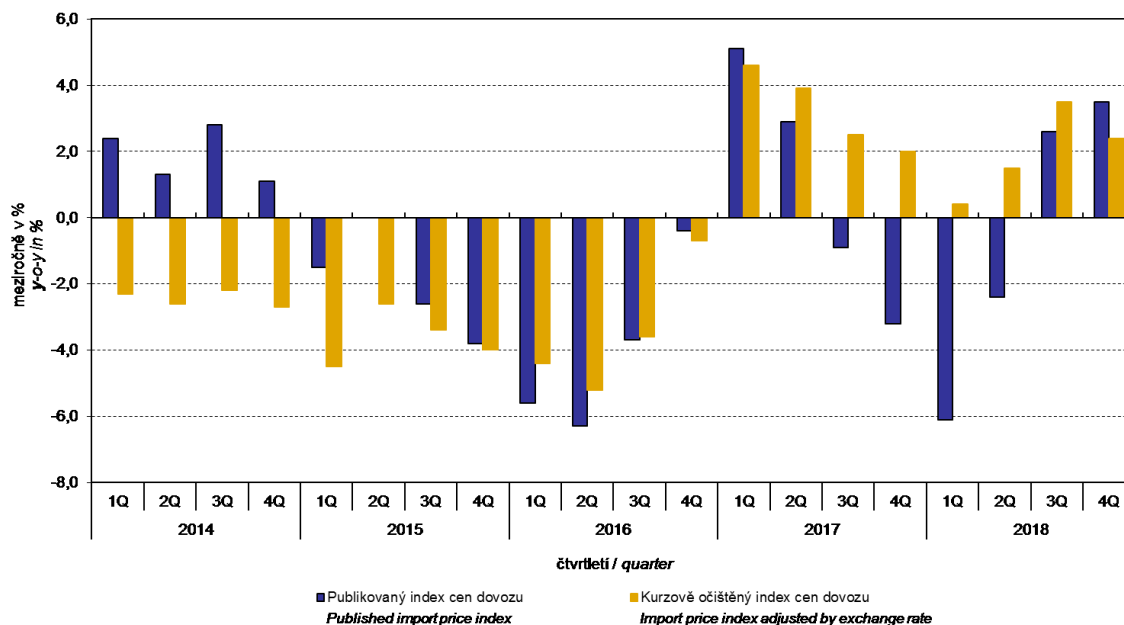
Graf č. 6
Chart No. 6

ANALÝZA

Graf č. 7
Chart No. 7

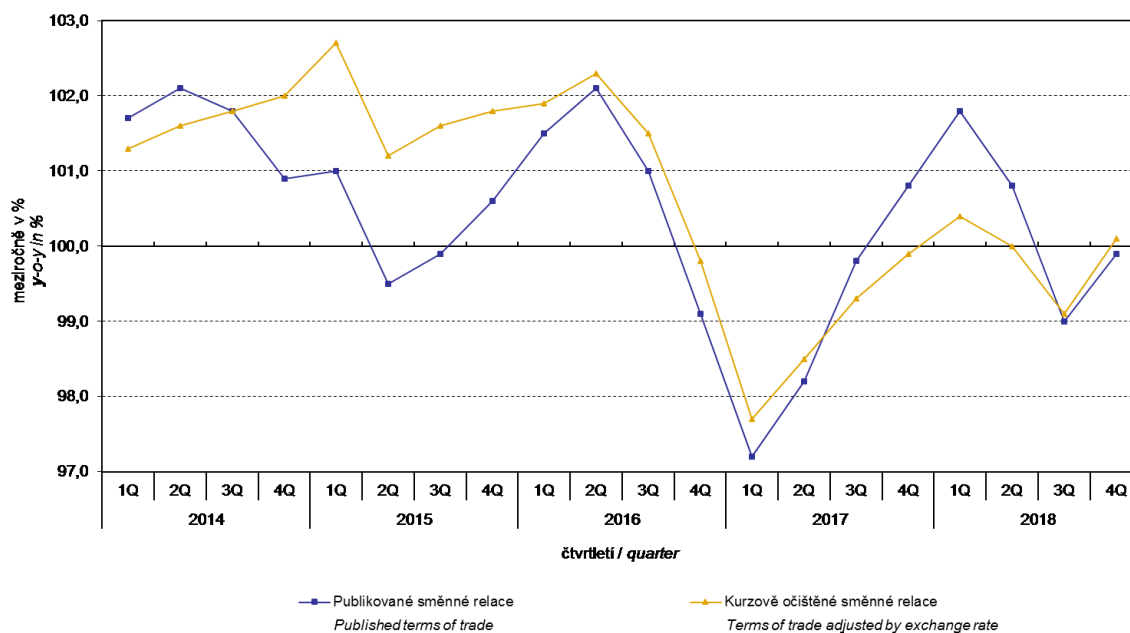
Vývoj indexů dovozních cen meziročně
Trend in import price indices y-o-y

Z grafu 8 je patrné působení kurzového vlivu na meziroční směnné relace.

Graf č. 8
Chart No. 8

Směnné relace meziročně
Terms of trade y-o-y

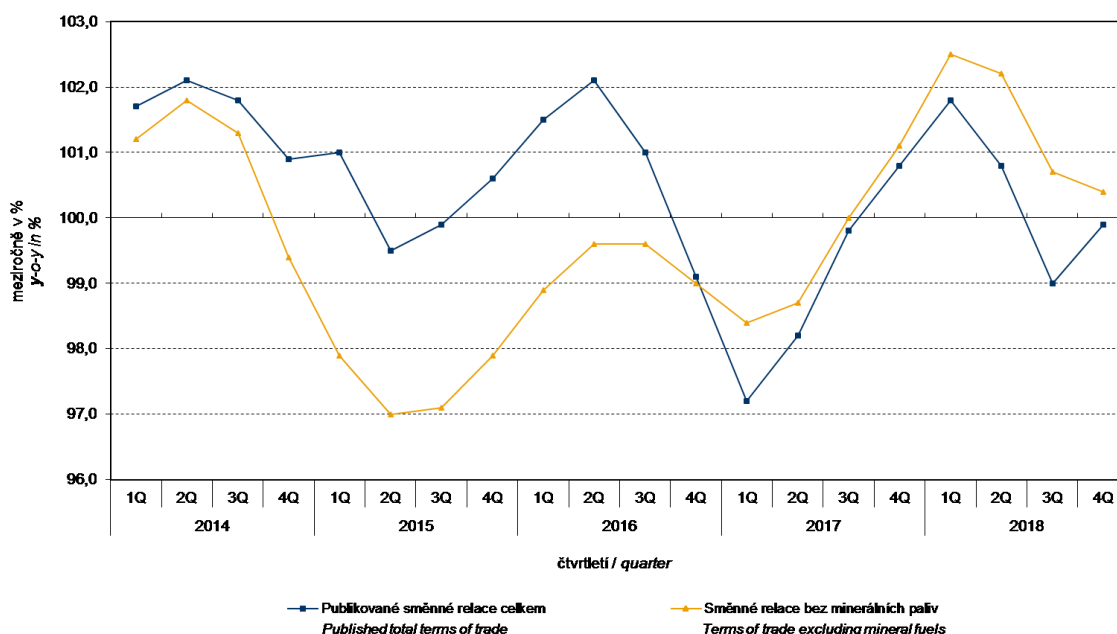

ANALÝZA

Graf 9 ukazuje vývoj hodnoty směnných relací, pokud se ze sledování vyloučí skupina minerálních paliv. V tomto grafu můžeme pozorovat vliv minerálních paliv, který do 4. čtvrtletí 2016 zvyšoval celkovou hodnotu meziročních směnných relací. V 1. čtvrtletí 2017 se situace obrátila a minerální paliva začala směnné relace snižovat. Souvisí to pochopitelně s vývojem cen na světových trzích, zejména ropy. Dovozní ceny, které mají proti cenám vývozním vyšší podíl surovin, reagují citlivěji na cenové turbulence. Při růstu cen surovin se proto směnné relace zpravidla snižují, a naopak při poklesu cen surovin směnné relace rostou.

Graf č.9
Chart No. 9

Publikované směnné relace a směnné relace s vyloučením minerálních paliv meziročně
Published terms of trade and terms of trade excluding mineral fuels y-o-y

Závěrečné shrnutí

Kurzový vliv meziročně ve 4. čtvrtletí 2018 zvyšoval růst indexu vývozních a dovozních cen. Vývozní ceny meziročně vzrostly o 0,1 p.b. méně než ceny dovozní, proto směnné relace dosáhly negativní hodnoty. S vyloučením kurzového vlivu byly směnné relace pozitivní (100,1 %). Hodnoty bez kurzového vlivu odpovídají kurzově očištěným indexům – viz grafy 6, 7 a 8.

ANALÝZA

Tabulka 1: Rozklad přírůstků publikovaných a kurzově očištěných indexů cen vývozu a dovozu za 4. čtvrtletí 2018
Table 1: Breakdown of export and import price indices - published and exchange rate adjusted for 4Q 2018

SITC	Název Name	Publikované Published				Očištěné Adjusted					
		Meziroční Year-on-year				Meziroční Year-on-year					
		3Q/2018	10/2018	11/2018	12/2018	4Q/2018	3Q/2018	10/2018	11/2018	12/2018	4Q/2018
Rozklad přírůstků indexů vývozních cen <i>Breakdown of export price indices</i>											
	Celkem <i>Total</i>	1,6	3,1	4,0	3,1	3,4	2,6	2,8	2,7	2,5	2,5
0	Potraviny a živá zvířata <i>Food and live animals</i>	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
1	Nápoje a tabák <i>Beverages and tobacco</i>	-0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv <i>Crude materials, inedible, except fuels</i>	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	1,0	0,8	0,5	0,3	0,5	0,7	0,7	0,5	0,2	0,5
5	Chemikálie a příbuzné výrobky <i>Chemicals and related products</i>	0,3	0,2	0,3	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu <i>Manufactured goods classified chiefly by material</i>	1,2	1,0	1,2	1,1	1,1	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
7	Stroje a dopravní prostředky - z toho: <i>Machinery and transport equipment - thereof:</i>	-0,5	0,6	1,3	1,0	1,0	0,5	0,5	0,5	0,7	0,5
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. <i>General industrial machinery and equipment, n.e.s.</i>	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. <i>Electrical machinery, apparatus and appliances, n.e.s.</i>	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
78	Silniční vozidla <i>Road vehicles (including air-cushion vehicles)</i>	0,0	0,4	0,7	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
8	Průmyslové spotřební zboží <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	-0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Rozklad přírůstků indexů dovozních cen <i>Breakdown of import price indices</i>											
	Celkem <i>Total</i>	2,6	3,8	4,2	2,4	3,5	3,5	3,4	2,5	1,4	2,4
0	Potraviny a živá zvířata <i>Food and live animals</i>	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
1	Nápoje a tabák <i>Beverages and tobacco</i>	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv <i>Crude materials, inedible, except fuels</i>	-0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	2,2	2,5	1,6	0,6	1,6	2,3	2,5	1,4	0,5	1,5
5	Chemikálie a příbuzné výrobky <i>Chemicals and related products</i>	0,5	0,7	0,8	0,7	0,7	0,5	0,6	0,7	0,6	0,6
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu <i>Manufactured goods classified chiefly by material</i>	0,3	0,3	0,6	0,3	0,4	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2
7	Stroje a dopravní prostředky - z toho: <i>Machinery and transport equipment - thereof:</i>	0,0	0,3	0,9	0,7	0,6	0,4	0,1	0,1	0,2	0,1
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. <i>General industrial machinery and equipment, n.e.s.</i>	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
75	Kancelářské stroje a zař. k automat. zpracování dat <i>Office machines and automatic data-processing machines</i>	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. <i>Electrical machinery, apparatus and appliances, n.e.s.</i>	0,0	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
78	Silniční vozidla <i>Road vehicles (including air-cushion vehicles)</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
8	Průmyslové spotřební zboží <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1

ANALÝZA

Závěrečná tabulka uvádí publikované **neočistěné** indexy cen zahraničního obchodu.

Tabulka 2: Indexy cen vývozu a dovozu ve 4. čtvrtletí 2018

Table 2: Export and import price indices in Q4 2018

SITC	Název Name	Stejně období předchozího roku = 100 Corresponding period of previous year = 100				
		3Q/2018	10/2018	11/2018	12/2018	4Q/2018
Indexy vývozních cen <i>Export price indices</i>						
	Celkem <i>Total</i>	101,6	103,1	104,0	103,1	103,4
0	Potraviny a živá zvířata <i>Food and live animals</i>	99,7	101,8	103,1	103,1	102,7
1	Nápoje a tabák <i>Beverages and tobacco</i>	104,2	105,4	102,3	101,5	103,1
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv <i>Crude materials, inedible, except fuels</i>	101,8	100,9	104,4	103,2	102,8
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	122,8	124,9	116,9	108,4	116,7
5	Chemikálie a příbuzné výrobky <i>Chemicals and related products</i>	102,8	103,4	104,7	101,5	103,2
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu <i>Manufactured goods classified chiefly by material</i>	103,6	104,9	106,0	105,5	105,4
7	Stroje a dopravní prostředky <i>Machinery and transport equipment</i>	99,7	101,2	102,4	101,9	101,8
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. <i>General industrial machinery and equipment, n.e.s.</i>	102,2	102,1	103,0	102,1	102,4
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. <i>Electrical machinery, apparatus and appliances,</i>	99,2	99,1	100,1	99,6	99,6
78	Silniční vozidla <i>Road vehicles (including air-cushion vehicles)</i>	100,0	101,6	102,9	102,3	102,3
8	Průmyslové spotřební zboží <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	99,8	102,8	104,0	103,8	103,5
Indexy dovozních cen <i>Import price indices</i>						
	Celkem <i>Total</i>	102,6	103,8	104,2	102,4	103,5
0	Potraviny a živá zvířata <i>Food and live animals</i>	95,9	98,1	99,6	98,1	98,6
1	Nápoje a tabák <i>Beverages and tobacco</i>	105,8	108,6	107,1	102,6	106,0
2	Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv <i>Crude materials, inedible, except fuels</i>	97,4	102,4	105,9	107,9	105,4
3	Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály <i>Mineral fuels, lubricants and related materials</i>	133,3	137,6	123,7	108,9	123,1
5	Chemikálie a příbuzné výrobky <i>Chemicals and related products</i>	103,6	105,3	106,7	105,2	105,7
6	Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu <i>Manufactured goods classified chiefly by material</i>	101,5	101,6	102,6	101,5	101,9
7	Stroje a dopravní prostředky <i>Machinery and transport equipment</i>	100,1	100,8	102,2	101,8	101,6
74	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n. <i>General industrial machinery and equipment, n.e.s.</i>	99,6	101,7	102,8	101,6	102,0
75	Kancelářské stroje a zař. k automat. zpracování dat <i>Office machines and automatic data-processing</i>	98,3	100,6	101,1	101,5	101,0
77	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n. <i>Electrical machinery, apparatus and appliances,</i>	99,8	99,2	101,7	101,5	100,8
78	Silniční vozidla <i>Road vehicles (including air-cushion vehicles)</i>	102,0	102,0	102,8	102,2	102,3
8	Průmyslové spotřební zboží <i>Miscellaneous manufactured articles</i>	98,3	99,3	100,4	100,2	100,0

Zpracoval: Ing. Vladimír Klimeš, odbor statistiky cen
tel. 274 054 102, E-mail: vladimir.klimes@czso.cz